

Становище

за публикациите и професионалната дейност на

д-р Лъчезар Божидаров Антонов,

главен асистент към катедра „Културология“

при ЮЗУ „Неофит Рилски“

относно участие в конкурс за академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата (Теория и история на културата), обявен в ДВ, бр. 52/02.07.2019 г.

от

Нонка Богомилова,

д-р на философските науки, професор в Института за изследване на общества и знанието при БАН

I.Образование и научна кариера на гл. ас. д-р Лъчезар Антонов

Лъчезар Антонов, единствен участник в настоящия конкурс, има солидна мултидисциплинарна образователна основа: той е магистър по културология от 2000 г., а от 2003 - магистър и по философия. Това се потвърждава и от темата на защитената докторска дисертация по „Социология, антропология и науки за културата“ през 2007 г.: *Културно различие и разбирателство. Опит за критическо осмисляне на опозицията „универсално“ – „контекстуално“ в и отвъд границите на теорията на комуникативното действие.* Тази широта и същевременно континуитет в професионалните си интереси д-р Антонов демонстрира и в учебната работа: в качеството си на главен асистент към катедра „Културология“ на ЮЗУ „Неофит Рилски“ (от 2007 г. и понастоящем) той е подготвил и преподавал повече от 20 лекционни курса към бакалавърски, магистърски и „Еразъм“ програми, центриращи теоретични и актуални проблеми на културата, гражданското общество и интеркултурния диалог; взел е участие в разработката на редица научни и образователни проекти; под негово научно ръководство успешно са защитили 1 докторант, множество магистри и бакалаври. Много добро впечатление за активност, отговорност и комуникативни умения в тази изследователска сфера създава и огромният масив от детайлно описани разнообразни дейности: публикационна – 2 индивидуални монографии и повече от 35 студии статии, публикувани у нас и в чужбина; съставителство на 8 сборника, членство в редколегиите на 7 сборника, участие в множество научни форуми. Сред този впечатляващ масив от дейности по-специално бих откритола активната международна научна комуникация, в която е включен д-р Антонов: проведени 7 семинара в университети в чужбина, 14 участия с доклади в международни научни форуми, участие в разработката на 4 международни научни и образователни проекти, специализация в чужбина и др. Наукометричните показатели на д-р Лъчезар Антонов, детайлно описани и удостоверени в отлично оформената конкурсна документация сериозно надвишават минималните изисквания за „доцент“, посочени в ЗРАСРБ и в Правилника за приложението му.

II. Оценка на научните публикации, депозираны за участие в конкурса

Богатата и разнообразна преподавателска и изследователска дейност на гл. ас. д-р Лъчезар Антонов се допълва и развива в неговите публикации, сред които за участие в конкурса са депозираны: 1/индивидуалните монографии *Мултикултурализмът и границите на толерантността*, 2019 г. и *Критика на монологичния разум*, 2011 г. в качеството ѝ на хабилитационен труд; две авторски глави от *Въпроси на културологията*, 2004 г. в качеството ѝ на учебник за ВУЗ (други автори – Ив. Стефанов, Вл. Кунчев); 2/21 индивидуални статии и студии, 4 от които публикуваны на английски език в международни издания.

Монографиите и част от статиите и студиите са свързаны с теоретичното поле на мултикултурализма – философски фундаменти, съвременни дебати и решения; друга част от студиите и статиите изследва в социално-критическа и антропологична перспектива съвременните трансформации и последствията за човека на значими културни феномени – изкуството, технологиите, евгениката, интернет комуникацията и др.

1. Сред безспорните **творчески постижения** в приложените към документацията на конкурса публикации с акцент върху двете монографии, бих открила следните:

1.1. Теоретичната и ценностната „загриженост” за формулирането, отстояването в дебат и за практическото въплъщаване в политически, общностни и индивидуални практики на значими модуси на човешкото: различието, достойнството, диалогичността, мирното съжителство, свободата: основният изследователски фокус върху интеркултурния диалог, мултикултурализма, другостта е ярка илюстрация за тази загриженост.

1.2. Посочената когнитивна и аксиологическа доминанта в публикациите си д-р Антонов не налага, а предлага и аргументирано отстоява, разработвайки своя гледна точка по разискваните проблеми, независимо дали става въпрос за интерпретацията на мултикултурализма, на съвременното изкуство или на новите технологии и форми на комуникация: това е гледната точка не на безразличието, а на чувствителността; не на монологичния разум, а на интересубективността; не на абстракцията, а на контекстуалността.

1.3. Философската перспектива на тази авторска позиция я ситуира в рамките на една солидна постмодерна тенденция, критично настроена към инструменталната рационалност, към абстрактните категории на Модерността, към постулираното от нея тъждество на индивид и социум: смелата критика на Кант, на Ролс и др. в хабилитационния труд е едно от проявленията на подкрепата, която авторът дава на тази тенденция.

1.4. Заслужаващият уважение интелектуален ангажимент/амбиция на такъв изследователски подход е свързан с една своеобразна практическа философия за уреждане на отношенията между тези два „субекта” – индивида и социума: тя не предлага идеален спекулативен или нормативен модел на тяхното абстрактно тъждество, а изследва

многопосочните напрежения между тях и вътре в тях (културна диференциация и неравенства), за да съдейства за хармонизирането им в прагматиката на реалността - оттук произтичат както актуалната значимост на посланията, така и някои теоретико-практически затруднения в тяхната реализация.

1.5. В тази посока съдейства особено ценният многопосочен и многопластов диференциран подход, приложен от автора към феномени с различен статус: понятията „мултикултурализъм“, „културни различия“, типове общности; различията и нюансите в на пръв поглед еднакви или близки интерпретации на тези понятия; коректното представяне и уважение не само към импониращи на автора идеи и тези, но и към различни, неприемливи или коренно противоположни на неговите.

1.6. Висока оценка заслужава и все по-рядко срещаното днес интелектуално усилие и кураж за формулиране и отстояване на своя гледна точка по въпросите на културните различия, толерантността и интеркултурния диалог, различаваща се от много други авторитетни и наложили се идеи, същевременно ясно рефлектираща и отстояваща близостта си с принципите на една от дебатиралите позиции: тази гледна точка поставя уважаваните либерални идеи и ценности на свободата, автономията, разума, индивидуалността пред съда на другостта и различието, съотнасяйки ги не с абстрактните нормативни императиви, а с конкретния контекст, в който пребивава Другият.

1.7. Респект у читателя предизвиква и интелектуалният кураж на д-р Антонов да положи във фундамента на разбирането си за мултикултурализма, интеркултурния диалог и толерантността ценността на Другия, на Различието, при това в интелектуална ситуация и социалнополитическа конюнктура, която дава „заден ход“ по отношение на тези ценности.

1.8. Тези сполуки и добри постижения във формулирането и аргументираното отстояване на добре обоснована теоретична позиция със силен хуманистичен заряд са постигнати благодарение на добрите аналитични умения на автора, впечатляващата му ерудиция и способността да обобщава, стегнато и коректно да формулира тезите и идеите на анализирания от него авторски концепции: в неговите публикации анализирания автори и позиции не са в състояние на монологична застиналоост, а в динамиката на жив диалог, на завладяващ читателя дебат, чрез който ясно се открояват теоретичните и ценностните фундаменти и дефицити на техните тези: концептуалната опозиция Ролс – Тейлър, Хабермас – Гадамер, Кимлика – Кукатас и др.

1.9. Основните тематични и дискуссионни полета, очертани в монографичните трудове на автора се допълват, нюансират и надграждат от по-„малките“ формати – статиите и студиите, в които, независимо от разнообразните теми – дигиталните технологии, съвременното изкуство, алтернативите пред евгениката и др. – авторът показва континуитет в теоретичните и ценностните си предпочитания и сполуки: загрижеността за съхраняване на човешкото днес, чиято автономност и диалогичност са предизвикани и

изкушавани от консуматорството, виртуалната реалност, свръхоценностяването на технологиите, усъвършенстването не чрез възпитание и образование, а чрез генетични интервенции.

1.10. Качеството „мултидисциплинен“ изследователският профил на д-р Антонов притежава не като казионно и конвенционално определение, а по същество: в неговите публикации философия и културология, социология и социална антропология, политология и етнология не просто съжителстват редом, а си взаимодействат, взаимоусилват и подкрепят, впрегнати целенасочено в аргументирането и защитата на тези и ценности, които авторът споделя не поради някакви външни причини, а както личи от текстовете и преподавателската му работа, те са му дълбинно близки, личностно значими и споделими.

2. Сред възможните дискуссионно заредени **коментари** към приложените за участие в конкурса публикации, и в контекста на бъдещи публикации на автора, бих обърнала внимание на следните:

2.1. Добре обоснованата теоретично и ценностно идея за осигуряването на диалог, на етичен дискурс, чувствителен към контекста на Другия, на отчитане и уважение към неговия жизнен свят би спечелила откъм реалистична перспектива, ако по-детайлно бъдат осмислени и представени възможните ограничения, които „контекстът“ обикновено налага или би могъл да наложи върху подобна „оптимистична теория“ (интересната статия на автора върху полигамията сред мюсюлманските имигрантски общности обръща внимание върху някои затруднения от този род).

2.2. Полезно би било също така прилагането на диференциран и реалистичен подход към общите социални условия, които правят възможен подобен интеркултурен диалог и ситуациите, които го разрушават (т.нар. от Р.Брубейкър регулярно „кристализиране“ на конфликтно поле, на противопоставящи общностите идеи, настроения и страсти).

2.3. Не следва ли във фундамента на тези общи условия и в контекста на говоренето за културните различия да се осмисли тезата на З.Бауман за ключовото значение на икономическото неравенство, често скрито зад фасадата на културните различия, но дълбинно зареждащо ги с енергията било на диалога, било (по-често) на противопоставянето и агресията?

2.4. Критиката на автора към идеята, че мултикултурализмът е в отстъпление се нуждае от по-солидна аргументация, що се отнася до забележими тенденции в някои от основните му пластове – всекидневните нагласи, медийния дискурс, *realpolitik*, често опровергаваща официално документираните „мултикултуралистки“ позиции, върху които д-р Антонов гради тази своя критика (статията за дебата „Сарацин“ работи и в тази посока).

2.5. Продуктивно би било също така да се осмислят теоретичните възможности за трансформация в концептуалната основа на голяма част от идейните опозиции по

изследвания проблем, а именно – двуполюсната опозиция „индивид – общество”, стояща в основата на дебата либерали – комунитаристи: дали категорическият императив на Кант не е по-скоро концептуално преодоляване на тази опозиция чрез полагане в идеала на единението индивид – общество, отколкото конструкт на монологичния разум?

Заклучение:

Убедителните творчески постижения и приноси, аналитичните умения, широката ерудиция, хуманистичната и критична настройка, както и успешната преподавателска работа мотивират моето убеждение, че д-р Лъчезар Божидаров Антонов напълно заслужава да му бъде присъдена академичната длъжност „доцент” по професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата (Теория и история на културата), за което ще гласувам без колебание.

С уважение:

Нонка Богомилова

29.10.2019 г.

Opinion

of Nonka Bogomilova,

DSc. in Philosophy, Professor at the Institute for the Study of Societies and Knowledge at BAS,
regarding the publications and professional activity of

Lachezar Bozhidarov Antonov, PhD,

Senior Assistant Professor at the Department of Culture Studies
at SWU Neofit Rilski,

in connection with his participation in the competition for the academic degree of Associate Professor in professional field 3.1. Sociology, Anthropology and Culture Sciences (Theory and History of Culture), announced in SG, issue 52/02.07.2019

I. Education and academic career of Senior Assist. Prof. Dr. Lachezar Antonov

Lachezar Antonov, the only participant in this competition, has a solid, multi-disciplinary education: he acquired a Master's degree in culture studies in 2000, and a Master's degree in philosophy in 2003. This educational background is evident in the topic of his PhD dissertation in the field of Sociology, Anthropology and Culture Sciences, presented in 2007: *Cultural Development and Understanding. An Attempt at Critical Interpretation of the Opposition between Universal and Contextual within and beyond the Boundaries of Communicative Action*. The breadth and continuity of Dr. Antonov's professional interests is demonstrated in his teaching career as well: as a senior assistant professor at the Department of Culture Studies at SWU Neofit Rilski (since 2007 and at present), he has read more than 20 lecture courses for Bachelor's, Master's and Doctoral programs, centered on the theoretical and topical problems of culture, civil society and intercultural dialogue. He has taken part in a number of scientific and educational projects and supervised the work of one doctoral student and many Master's and Bachelor's degree students. He has shown an active approach, responsibility and communicative skills in this sphere of research, as witnessed by the large number of varied activities, described in detail: 2 monograph works and more than 35 studies and articles published in our country and abroad; the compilation of 8 collections, participation in the boards of editors of 7 collections, participation in many scientific forums. Among this impressive list of activities, I would single out his active international communication: 7 seminars in foreign universities, 14 participations with papers in international scientific forums, participation in 4 international scientific and educational projects, specializations abroad, etc.

The scientometric indicators of Dr. Antonov, described in detail and certified in the finely presented documentation, considerably exceed the minimal requirements for "associate professor" set down in the ADASRB and the Regulations for its Application.

II. Assessment of scientific publications submitted for the competition

The rich and varied teaching and research activity of Dr. Lachezar Antonov is complemented and elaborated in his publications; of these, the following have been submitted for the competition: 1) the monographs *Multiculturalism and the Boundaries of Tolerance*, 2019, and his habilitation dissertation *Critique of Monological Reason*, 2011; two chapters in *Questions of Culturology*, 2004, a university textbook (the other authors are I. Stefanov and V. Kunchev); 2) 21 individual articles and studies, four of which were published in English in international editions.

The monographs and part of the articles and studies are related to the theoretical field of multiculturalism, its philosophical foundations and modern debates concerning it; some other of his studies and articles deal in a social-critical and anthropological perspective with the modern transformations and consequences of important cultural phenomena, such as art, technology, eugenics, Internet communications, etc.

1. Among the unquestionable **creative achievements** in the publications, submitted for the competition, and especially in the two monographs are the following:

1.1. The theoretical and value-related interest centered on the formulation, argumentation and practical application in political, community and individual practices of important modes of human existence: difference, dignity, dialogue, peaceful coexistence, freedom; the research focus on intercultural dialogue, multiculturalism, otherness is a vivid illustration of this interest.

1.2. The cognitive and axiological emphasis in Dr. Antonov's publications does not impose, but proposes and argues; he elaborates his viewpoint on the topics under discussion, including the interpretation of multiculturalism, modern art, the new technologies and forms of communication. This is a perspective not of indifference but of sensitivity; not of monological reason but of intersubjectivity; not of abstraction but of contextuality.

1.3. The philosophical perspective of this stance, as presented in the doctoral dissertation, situates it in the framework of the postmodern tendency that is critical of instrumental rationality, of the abstract categories of Modernity, of the equating of the individual with society (the bold criticism of Kant and Rawls, etc.).

1.4. The praiseworthy intellectual ambition of this research approach is related to a kind of practical philosophy regarding the regulation of relations between the individual and society: the author does not offer an ideal speculative or normative model of the abstract identity between the two but studies the tension existing between them and within them (cultural differentiation and inequalities), in order to promote their harmonization in reality - hence, the importance of the messages and of some theoretical and practical difficulties in their implementation.

1.5. Particularly useful in this aspect is the valuable multilateral and multi-layered differentiated approach applied by the author to concepts such as multiculturalism, cultural difference, types of communities; the differences and nuances in the seemingly similar or related interpretations of

these concepts; the correct presentation of and respect for not only ideas that attract the author but also for ideas that he rejects as contrary to his.

1.6. Also highly commendable is the now increasingly rare intellectual effort and courage demonstrated by the author in the formulation and defense of his viewpoint on questions of cultural difference, tolerance and intercultural dialogue, which differ from many authoritative and currently established ideas; at the same time, he reflects and defends his proximity to the stance that judges liberal ideas and the values of freedom, autonomy, reason, individuality in terms of otherness and difference, relating them to the concrete context in which the Other exists.

1.7. The reader can also admire the intellectual courage of Dr. Antonov as he sets intercultural dialogue, tolerance, the value of the Other, of Difference as fundamental to his understanding of multiculturalism, doing so within an intellectual situation and social-political context that tends to draw back from these values .

1.8. These successes and achievements in the argued and well-grounded humanitarian theoretical stance is achieved thanks to the author's good analytical skills, his impressive erudition and ability to generalize, to concisely and accurately formulate the theses and ideas he analyzes: the authors and ideas analyzed in his publications are not presented in their monological rigidity but in the dynamics of dialogue, of a captivating debate that emphasizes the theoretical and value-related foundations and deficits of those theses, including the conceptual opposition between Rawls and Taylor, between Habermas and Gadamer, between Kymlicka and Kukathas, etc.

1.9. The basic thematic fields and spheres of discussion in the author's monographs mutually complement each other, lending finer outline to and building upon the articles and studies in which (despite the variety of themes, such as digital technologies, modern art, alternatives to eugenics, etc.) Dr. Antonov shows an continuity in his theoretical and value preferences and achievements: the concern for preserving humane attitudes today, attitudes whose autonomy and capacity for dialogue are challenged and tempted by consumerism, virtual reality, the excessive valorization of technologies, the striving for improvement not through education and rearing but through genetic interventions.

1.10. Dr. Antonov's research profile is "multidisciplinary" not in the conventional sense but in its essence: in his publications, philosophy and culture studies, sociology and social anthropology, political studies and ethnology, are not only co-present but interact, mutually amplifying and supporting each other, harnessed purposively in the argued defense of theses and values that the author shares in his texts and teaching activities, and that are personally deeply important for him.

2. Within the range of possible debatable points in the publications, and within the context of future publications I would highlight the following:

2.1. The idea of ensuring dialogue, ethical discourse that is sensitive to the context of the Other, that takes into account and respects the life-world of the Other, is well argued in the theoretical

aspect; but the author should better analyze and present the possible limitations that the context usually imposes or might impose on such an “optimistic theory” (his article on polygamy in Muslim immigrant communities pays attention to some of these difficulties).

2.2. It would also be useful to apply a differentiated and realistic approach to the general social conditions that make intercultural dialogue possible, and to the situations that disrupt it (what R.Brubaker calls the “crystallization” of the conflict field between ideas, moods and passions that set communities in opposition to one another).

2.3. It would be well, in view of the foundation of these general conditions, and in the discussion of cultural differences, to consider Zygmunt Bauman’s thesis about the key importance of economic inequality, which is often lies hidden behind the facade of cultural difference but loads them deep down with energy either for dialogue or (more often) for opposition and aggression.

2.4. The author’s critique of the idea that multiculturalism is in retreat needs a more solid argumentation as regards trends visible in such basic layers as everyday attitudes, media discourse, realpolitik, which often refute the official “multiculturalist” stances (the article on the Sarrazin debate is goes in this direction).

2.5. It would also be productive to discuss the theoretical possibilities for transformations within the conceptual foundation of a large part of the intellectual oppositions related to the problem under consideration (the bi-polar opposition of individual vs. society that underlies the debate between liberals and communitarists): is not Kant’s categorical imperative a conceptual solution to this opposition, as it lays down the ideal of unity between the individual and society, rather than a construct of monological reason?

Conclusion:

The solid creative achievements and contributions, the large erudition, humanistic and critical attitude, and his successful work as teacher, make me convinced that Dr. Lachezar Antonov fully deserves the academic title of Associate Professor in professional field 3.1. Sociology, Anthropology and Culture Sciences (Theory and History of Culture), for the awarding of which I will vote without hesitation.

Respectfully,

Nonka Bogomilova

29.10.2019